

1941. évi XVI. törvénycikk

a szellemi együttműködés tárgyában Szófiában az 1941. évi február hó 18. napján kelt magyar-bolgár egyezmény becikkelyezéséről¹

1. § A szellemi együttműködés tárgyában Szófiában az 1941. évi február hó 18. napján kelt magyar-bolgár egyezmény az ország törvényei közé iktattatik.

2. § Az 1. §-ban említett egyezmény eredeti magyar és eredeti bolgár szövege a következő:

Egyezmény a Magyar Királyság és a Bolgár Királyság között a szellemi együttműködés tárgyában

Ő Főméltósága a Magyar Királyság Kormányzója és

Ő Felsége a Bolgárok Királya

attól az óhajtól vezérelve, hogy a Magyarország és Bulgária között fennálló baráti kapcsolatokat megerősítsék,

abban a meggyőződésben, hogy a két baráti nemzet szoros szellemi együttműködése hozzá fog járulni ezeknek a kapcsolatoknak a megerősítéséhez és elmélyítéséhez,

ezt az együttműködést kedvező feltételek megteremtésével kívánván előmozdítani, elhatározták,

hogy e célból egyezményt kötnek és tejhatalmú megbizottaikul kijelölték:

[következik a meghatalmazottak megnevezése]

akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik tudomásulvétele után a következőkben állapodtak meg:

1. **Cikk.** A m. kir. kormány a budapesti királyi magyar Pázmány Péter tudományegyetemen egyetemi tanár, magántanár vagy lektor által vezetett bolgár nyelvi, irodalmi és történelmi tanfolyamot, nemkülönben bolgár tanulmányi intézetet szervez.

A Bolgár Királyi Kormány a szófiai Ohridai Szent Kelemen tudományegyetemen egyetemi tanár, magántanár vagy lektor által vezetett magyar nyelvi, irodalmi és történelmi tanfolyamot, nemkülönben magyar tanulmányi intézetet szervez.

A két kormány felmerülő szükség esetén a lehetőségekhez képest más főiskolákon is rendszeresít hasonló tanfolyamokat.

Közvetlenül ezen intézetek céljaira szolgáló telkek és épületek tulajdonjogának átírása, az ezzel kapcsolatosan esetleg felmerülő hitelműveletek, az egyik és másik intézmény esetleges építkezéshez és első bekezdéséhez szükséges anyagok, berendezési tárgyak, könyvek és tanszerek kivitele és behozatala és az ilyen állami intézmények tulajdonát képező épületeknek (telkeknek) közvetlenül az intézmények céljait szolgáló folytatólagos használata tekintetében kölcsönösen biztosítják egymás számára a bármi néven nevezendő egyszeri vagy folytatólagos vámok, adók és illetékek stb. alóli teljes mentességet, amely kiterjed a törvényhatóságok, a községek vagy más közületek által szedett közszolgáltatásokra is.

Az előző bekezdésben említett mentességek megilletik azokat a magániskolákat is, amelyeket a két szerződő fél a másik ország területén saját állampolgárai számára fenntart, illetőleg a jövőben a másik előzetes hozzájárulásával létesít.

2. **Cikk.** A két szerződő fél csak olyan személyeket alkalmaz intézetei és tanfolyamai vezetőiül, akiknek kinevezéséhez az az állam előzetesen hozzájárul, amelyben működni fognak.

1 Kihirdetve: 1941. XI. 20. A megerősítő okiratok Budapesten, 1941. X. 16-án cseréltettek ki.

A tanerők javadalmazását az az állam fizeti, amely kiküldi őket, míg a tanfolyamok és tanulmányi intézetek összes dologi kiadásai azokat az államokat terhelik, amelyekben azok felállítatnak.

3. Cikk. A két szerződő fél az egyetemet, illetőleg főiskolát végző vagy már végzett ifjúság tanulmányi célt szolgáló cseréjét határozza el. A m. kir. kormány és a bolgár királyi kormány megegyeznek abban, hogy közoktatásügyi minisztériumaik útján kölcsönösen egymás rendelkezésére bocsátanak két-két ösztöndíjat. Az ösztöndíj egy évre szól, amelyet azonban az ösztöndíjas indokolt kérésére a megfelelő minisztérium további egy évre meghosszabbíthat. Az ösztöndíjasoknak teljes tan, illetőleg vizsga és egyéb hasontermészetű díjmentesség biztosított.

Az ösztöndíjak összege a megfelelő állam megélhetési viszonyainak tekintetbevételével állapítandó meg.

Az ösztöndíjasok a másik állam idevonatkozó fegyelmi szabályzatának vannak alávetve.

4. Cikk. A két szerződő fél megállapodik abban, hogy a lehetőségekhez képest bizonyos számú diákcsoportot küld ki főiskoláiról a másik állam nyári egyetemi tanfolyamaira és ezenkívül elősegíti azoknak a diákcsoportoknak az útját, amelyek a másik állam kulturális és gazdasági intézményeit óhajtják tanulmányozni.

5. Cikk. Az ösztöndíjasok és a tanulmányi csoportok kiválasztásakor mindkét részről különös gondoskodás tárgya lesz, hogy a kiválasztottak hazájuk tanuló ifjúságát a vendéglátó országban méltóan képviseljék.

Mindkét kormánynak jogában áll, hogy a 3. és 4. Cikkben foglalt ösztöndíjcserére, illetőleg tanulmányútra pályázókat visszautasítsa vagy visszarendelje, ha ilyen intézkedés szükséges.

6. Cikk. Azoknak az ifjaknak, akik tanulmányaikat a másik állam egyetemén vagy szakiskoláin óhajtják folytatni, a lehetőség szerint, kedvezmények adatnak.

7. Cikk. A szerződő felek időnként kicserélik egymással azoknak a tudományos és irodalmi műveknek a jegyzékét, amelyeknek a másik nyelvre való lefordítását, illetőleg a másik országban való terjesztését különösen kívánatosnak tartják.

A két kormány elősegíti, hogy tudományos szakfolyóirataiban ismertetések és bírálatok jelenjenek meg a másik országban megjelenő jelentős tudományos és irodalmi munkákról.

A két szerződő fél hasonlóan elősegíti, hogy hivatalos kiadványaik, valamint a tudományos akadémiák, egyetemek és kutatóintézetek jelentései, közleményei stb. a lehetőség szerint kölcsönösen kicseréltesse.

8. Cikk. A két szerződő fél a rendelkezésére álló anyagi eszközök tekintetbevételével igyekezni fog a magyar könyvtárak bolgár - illetőleg a bolgár könyvtárak magyar anyagát gyarapítani.

A két szerződő fél könyvtárainak és levéltárainak használatát a másik állam polgárainak ugyanolyan feltételek mellett engedélyezi, mint saját polgárainak.

A két szerződő fél a tudományos kutatás elősegítése céljából könyvtárai és levéltárai között a könyv- és kéziratkölcsonzést - idevonatkozó törvényei és rendeletei tekintetbevételével - elősegíti és megkönnyíti.

A két szerződő fél kötelezi magát arra, hogy a tankönyvekből és általában a felvilágosító célt szolgáló kiadványokból a valóságnak meg nem felelő kitételek, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a másik országot kedvezőtlen színben tüntessék fel - idevonatkozó törvényeik és rendeleteik figyelembevételével - kiküszöböltesse.

9. Cikk. A két szerződő fél - a rendelkezésre álló eszközök tekintetbevételével - elősegíti és támogatja saját országában a másik ország tudósainak, művészeinek, íróinak és műszaki embereinek tanulmányútjait.

10. Cikk. A két szerződő fél a lehetőségekhez mérten gondoskodni fog arról, hogy saját országában a másik ország tudományos és művészeti kiállításainak rendezését elősegítse.

11. Cikk. Mindkét szerződő fél a viszonyosság alapján törekedni fog arra, hogy a másik állam műzeális gyűjteményeinek anyaga kölcsönös csere, illetőleg a másodlati példányok ajándékozása által gyarapíttassék.

12. Cikk. Mindkét szerződő fél kölcsönösen támogatni fogja mindazoknak a magyar és bolgár tudósoknak, íróknak és művészeknek munkásságát, akiknek művei a tudomány, irodalom, színház, film és rádió terén mindkét fél szempontjából alkalmasak arra, hogy népük kultúráját az igazságnak megfelelően juttassák kifejezésre.

13. Cikk. Mindkét szerződő fél - rádióállomásaik lehetőségeihez mérten - minden kedvező alkalmat megragad, hogy rádióállomásainak műsorában a másik ország történetének, irodalmának, zenéjének, képzőművészetének, nemzeti kultúrájának, valamint idegenforgalom szempontjából jelentős kérdéseinek ismertetése helyet kapjon.

14. Cikk. Az olyan filmek cseréjét, amelyek tudományos, tanító és oktató célt szolgálnak, a mindkét országban fennálló idevonatkozó rendelkezések betartásával mindkét szerződő fél elősegíti.

15. Cikk. A két szerződő fél módot ad a másik ország tudósainak és kutatóinak arra, hogy az egyik ország részéről szervezett földrajzi, régészeti és hasonló célú kutató expedíciókban a másik ország tudósai - bár saját költségükön - de oly módon kapcsolódhassanak be, hogy az expedíció tudományos eredményeit - a két ország idevágó törvényeinek és rendeleteinek megfelelő módon - saját országuk művelődésének javára felhasználhassák.

16. Cikk. A két szerződő fél - a rendelkezésükre álló eszközök tekintetbevételével - támogatni fogja törekvéseikben azokat a törvényesen elismert egyesületeket és tudományos társaságokat, amelyek a magyar-bolgár kulturális kapcsolatok szorosabbá tételével foglalkoznak.

17. Cikk. Mindkét szerződő fél gondoskodik arról, hogy a két ország testnevelési és sportbeli együttműködése elősegíttessék és megkönnyíttessék.

18. Cikk. Az ebben a szerződésben előírt intézkedések megvalósíthatása céljából, és hogy a magyar-bolgár kulturális kapcsolatok további fejlődése elősegíthető legyen, magyar-bolgár vegyesbizottság fog alakíttatni.

Ennek a bizottságnak két, azonos számú tagokból álló, albizottsága lesz, amelyek egyikének székhelye Budapest, a másiknak Szófia lesz.

Mindegyik albizottság szabályzat útján állapítja meg feladata teljesítésének módozatait.

19. Cikk. A jelen egyezmény időbeli korlátozás nélkül köttetik, annak felmondása a Szerződő Felek bármelyikének jogában áll.

Felmondás esetén annak kézhezvételétől számított hatodik hónap elteltével az egyezmény hatályát veszti.

20. Cikk. A jelen egyezmény a Szerződő Felek által meg fog erősíttetni. A megerősítő okiratok a lehető legrövidebb időn belül Budapesten fognak kicseréltetni.

Az egyezmény a megerősítő okiratok kicserélését követő 30. napon lép életbe.

Ennek hiteléül a meghatalmazottak a jelen egyezményt aláírták és pecsétjükkel ellátták.

Készült két eredeti példányban, magyar és bolgár nyelven azzal, hogy mindkét szövegnek ugyanaz az érvénye van.

Kelt Szófiában, az 1941. évi február hó 18-án.

[Aláírások]

3. § Ez a törvény kihirdetése napján, azonban az 1. §-ban említett egyezmény életbelépésétől kezdődő hatállyal lép életbe. Végrehajtásáról a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter gondoskodik.

TARTALOMJEGYZÉK

1941. évi XVI. törvénycikk	1
a szellemi együttműködés tárgyában Szófiában az 1941. évi február hó 18. napján kelt magyar-bolgár egyezmény becikkelyezéséről	1
Egyezmény a Magyar Királyság és a Bolgár Királyság között a szellemi együttműködés tárgyában	1